

JEL: M40, M41, Q01

*Олена Костенко¹, Олена Кравченко¹, Наталія Овчарова¹,
Жанна Олексіч¹, Алла Дмитренко²*

¹*Сумський державний університет*

²*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Україна*

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ У ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ: БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ НАУКОВОГО ЛАНДШАФТУ

***Метою** статті є формування підходів до розуміння інтегрованої звітності в процесі прийняття інвестиційних рішень, а також ідентифікації наукових шкіл у цій сфері з дальшою візуалізацією наукового ландшафту за допомогою бібліометричних карт.*

***Методологія / методика / підхід.** Методологічною основою дослідження виступають термінологічний, бібліометричний та кластерний аналіз, графічний і табличні методи систематизації визначень поняття «інтегрована звітність». Джерелом даних слугували публікації з бази Scopus за 1986–2020 рр., оброблені програмними засобами «VOSviewer».*

***Результати.** Узагальнено, проаналізовано та удосконалено підходи до трактування економічної сутності поняття «інтегрована звітність». Уперше здійснено термінологічний, бібліометричний і кластерний аналіз публікацій зарубіжних учених щодо інтегрованої звітності, який доповнено аналізом вітчизняних публікацій із цієї тематики. Найбільш значущим є кластер, що розглядає інтегровану звітність у контексті інтелектуального капіталу, корпоративного управління, корпоративної соціальної відповідальності, розкриття інформації. Дослідження цього кластеру є найбільш новими (сучасними) за хронологією. Уперше встановлено, що у вивченні інтегрованої звітності є дві основоположні наукові школи, що об'єднують представників США, Великобританії, Австралії та ЄС, представлено рейтинг найбільш цитованих статей цих авторів. На основі виконаної роботи запропоновано авторське визначення поняття «інтегрована звітність» як нового виду звітності, яка розкриває інформацію підприємства в економічному розрізі щодо фінансових, екологічних, соціальних, виробничих та управлінських показників і цілісно відображає його стратегії, ризики, стійкість бізнес-моделі, та яка призначена для задоволення інформаційних потреб усіх стейкхолдерів підприємства, зокрема інвесторів.*

***Оригінальність / наукова новизна.** Кластеризація наукових досліджень у сфері інтегрованої звітності дозволяє виявити найбільш типові підходи до її розуміння у світовій думці та окреслити науковий ландшафт у цій сфері, що дає змогу сформуванню власний, практико-орієнтований підхід до її визначення. Його особливістю є поєднання термінологічного, кластерного та бібліометричного аналізу, що підвищує обґрунтованість авторського підходу.*

***Практична цінність / значущість.** Застосування авторського підходу українськими підприємствами дозволить підвищити значущість інтегрованої звітності в розкритті ними інформації про сталий розвиток, фінансові та нефінансові аспекти.*

***Ключові слова:** інтегрована звітність, сталий розвиток, стейкхолдери, бібліометричний аналіз, кластери, інвестиційні рішення.*

*Olena Kostenko¹, Olena Kravchenko¹, Natalia Ovcharova¹,
Zhanna Oleksich¹, Alla Dmytrenko²*

¹Sumy State University

*²National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic"
Ukraine*

INTEGRATED REPORTING IN INVESTMENT DECISION-MAKING PROCESS: BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF SCIENTIFIC LANDSCAPE

Purpose. *The purpose of the article is to form approaches to understanding integrated reporting in the investment decision-making process, as well as the identification of scientific schools in this area with the subsequent visualization of the scientific landscape using bibliometric maps.*

Methodology / approach. *The methodological basis of the study is terminological, bibliometric and cluster analysis, graphical and tabular methods of systematization of definitions of the concept of "integrated reporting". The data source was publications from the Scopus database, for 1986–2020, processed by VOSviewer software.*

Results. *The approaches to the interpretation of the economic essence of "integrated reporting" are generalized and analyzed. Terminological, bibliometric and cluster analysis of foreign scholar's publications on integrated reporting was performed for the first time, which was supplemented by the analysis of domestic publications on this topic. The most significant is the cluster, which considers integrated reporting in the context of intellectual capital, corporate governance, corporate social responsibility, information disclosure. Studies of this cluster are the most recent (modern) in chronology. For the first time, it is established that there are two basic scientific schools, uniting representatives of the USA, Great Britain, Australia and the EU in the study of integrated reporting. The rating of the most cited articles of these authors is presented. The author's definition of the concept of "integrated reporting" is proposed as a new type of reporting, which discloses the company's information in economic terms, financial, environmental, social, production and management indicators and fully reflects its strategies, risks, sustainability of the business model, and which is designed to meeting the information needs of all stakeholders of the enterprise, in particular investors.*

Originality / scientific novelty. *Clustering of research in the field of integrated reporting allows identifying the most typical approaches to its understanding in world opinion and to outlining the scientific landscape in this area, which enables to form own, practice-oriented approach to its definition. Its feature is a combination of terminological, cluster and bibliometric analysis, which increases the validity of the author's approach.*

Practical value / implications. *The application of the author's approach by Ukrainian enterprises will increase the importance of integrated reporting in their disclosure of information on sustainable development, financial and non-financial aspects.*

Key words: *integrated reporting, sustainable development, stakeholders, bibliometric analysis, clusters, investment decision.*

Постановка проблеми. *Зміна інформаційних потреб основних користувачів звітності, пошук нових підходів до оцінки ефективності діяльності підприємства зумовлені появою нових методів скринінгу та прийняття відповідальних інвестиційних рішень. Звітність нового типу повинна бути дієвою, раціональною, економічною, містити інформацію про систему*

використовуваних ресурсів, а також орієнтуватися на стратегію управління в коротко-, середньо- і довгостроковому періодах. Сучасні фінансові ринки потребують докорінних змін у системі звітності, її доповнення соціальними, екологічними індикаторами, що дозволяють обґрунтовувати інвестиційні рішення на значно вищому рівні. Фінансова криза, яка відбулася у 2008–2010 рр., спонукала до пошуку нових підходів в економіці та бухгалтерському обліку, головною метою яких є забезпечення підприємств, співробітників, інвесторів та суспільства якісною всеохоплюючою інформацією про стан і діяльність компаній та захист їх від майбутніх, більш глибоких криз. Одним з таких варіантів є інтегрована звітність, яка може замінити існуючу фінансову та охоплює соціальні й екологічні аспекти діяльності підприємств – об'єктів інвестиційного аналізу. Водночас розуміння поняття «інтегрована звітність» у наукових колах є доволі фрагментарним. Існує багато визначень цього терміна, запропонованих різними вченими, але у зв'язку з постійним зростанням потреб та запитів до звітної інформації інвесторів ця звітність формується і змінюється, а з нею і саме поняття. Динамічно змінюються і наукові кластери, що провадять дослідження в цій сфері. Формування проєкції наукового ландшафту інтегрованої звітності постає важливим науково-практичним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «інтегрована звітність» розглядають у своїх працях багато вітчизняних учених-економістів: Т. Бочуля [1], Р. Костирко [2], Р. Кузіна [3], І. Макаренко [4–6], Н. Струк [7], Н. Шамонін [8], К. Безверхий [9–10] та ін. Більшу тривалість і глибину наукових пошуків демонструють такі зарубіжні науковці, як S. Adams, R. Simnett [11], J. Duman, M. La Torre, C. Bernardi, J. Guthrie, S. Abhayawansa, F. Manes-Rossi, G. Nicolo, A. Tiron-Tudor [12–14], S. Pillay [15], F. Darus, S. F. M. Safihie, H. Yusoff [16], R. Matemane, R. Wentzel [17], J. Caruana, I. Grech [18], J. Singh, M. Sadiq, K. Kaur [19], C. Mio [20], H. Maama, M. Mkhize [21], M. S. Y. Omran, M. A. A. Zaid, A. Dwekat [22], Y. H. Lok, L. K. Phua [23] та ін.

Зокрема, Т. Бочуля пояснює інтегровану звітність як не просто поєднану фінансову та нефінансову звітність, а як створення нового єдиного цілого за рахунок процесів взаємопроникнення та взаємного зворотного впливу, що спрямовано на збільшення продуктивних сил даних облікової звітності і врегулювання інтересів ключових груп користувачів [1].

За Р. Костирко, інтегрована звітність – це новий напрям розвитку корпоративної звітності, що ставить за мету надання різноманітним стейкхолдерам інформації про ключові чинники створення вартості компанією. В інтегрованій звітності компанії надається комплексний огляд стратегії, системи управління, ефективності компанії, наявних можливостей, перспектив і ризиків та їх впливу на генерування вартості протягом тривалого періоду [2].

Зарубіжні дослідники, наприклад S. Adams, R. Simnett, бачать цю звітність як нову парадигму звітності, яка є цілісною, адаптивною, стратегічною, суттєвою й актуальною до різних часових вимірів [11].

Аналіз наведених вище визначень дає підстави стверджувати, що інтегрована звітність зводиться до такого:

- це не просто поєднання двох видів інформації, а цілий комплекс взаємопов'язаних процесів;
- ця звітність урахує інтереси всіх ключових груп користувачів; створює та генерує вартість компанії;
- це нова парадигма звітності.

Метою статті є формування підходів до розуміння інтегрованої звітності в процесі прийняття інвестиційних рішень, а також ідентифікації наукових шкіл у цій сфері з дальшою візуалізацією наукового ландшафту за допомогою бібліометричних карт.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «інтегрована звітність» багатогранне. Це вдалий метод відображення стану бізнесу. Звертаючи увагу на цілий комплекс факторів у діяльності фірми і роблячи акцент на довгострокову фінансову стабільність замість короткострокової, вона (звітність) допомагає організації дивитися більш упевнено в майбутнє.

З метою вивчення тематичної спрямованості публікацій та підходів для більш глибокого розуміння інтегрованої звітності, а також наявності наукових шкіл у цій сфері з подальшою візуалізацією нами було проведено бібліометричний аналіз на основі використання бази даних Scopus та програми VOSviewer. Для побудови бібліометричних карт зроблено декілька кроків:

- здійснено пошук за словами «інтегрована звітність», «інвестиції»;
- обрано часовий лаг з 1989 по 2020 рр.

Отримані результати (600 наукових публікацій) було імпортовано до програми VOSviewer. Аналіз у цій програмі був спрямований на виявлення частоти спільного використання термінів дослідниками в заголовках, анотаціях та ключових словах наукових публікацій.

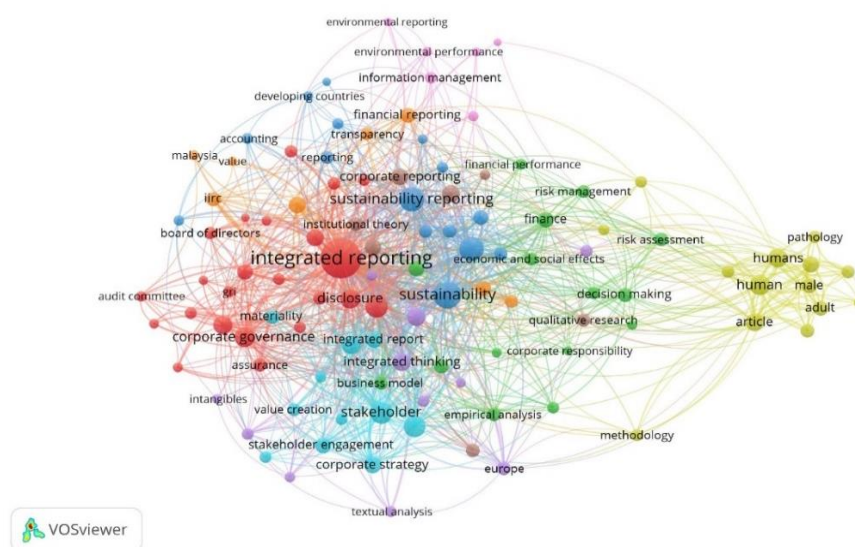

Рис. 1. Мережева візуалізація найбільш уживаних термінів у статтях, присвячених «інтегрованій звітності»

Джерело: побудовано авторами за допомогою програми VOSviewer.

Крім того, для більш детального аналізу нами було задано обмеження, за яким термін повинен траплятися не менше п'яти разів (шингл пошуку). Варто зазначити, що бібліометрична карта відображає частоту використання термінів за величиною кола і тісноту зв'язку та дає змогу відслідкувати варіанти поєднань термінів як всередині кластерів, так і між ними. Візуальні результати здійснення ітераційних циклів наведено на рис. 1–2.

За результатами групування статей, присвячених інтегрованій звітності, за частотою вживання термінів було ідентифіковано 112 ключових слів (частота використання > 5), які були уточнені до 110, виключаючи дублікати і такі, які не мають значення для цього аналізу, наприклад скорочення або назви країн.

Таким чином, 110 пунктів було організовано в дев'ять кластерів, аналіз яких представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Кластеризація досліджень у сфері інтегрованої звітності

№ з/п	Колір кластера	Найбільш уживаний термін	Кількість ключових слів	Супутні ключові слова
1	Червоний	Integrated reporting	23	Intellectual capital, corporate governance, corporate social responsibility
2	Зелений	Finance	15	Business model, decision making, investment
3	Синій	Sustainability	15	Sustainability reporting, sustainable development, accounting
4	Жовтий	Human	14	Humans, article, monitoring
5	Фіолетовий	Integrated thinking	11	South Africa, textual analysis, Europe
6	Блакитний	Stakeholder	11	Integrated report, integrated approach, corporate strategy
7	Помаранчевий	Accountability	8	Financial reporting, public sector, Transparency
8	Коричневий	Corporate reporting	7	Legitimacy theory, stakeholder theory, theoretical study
9	Рожевий	Information management	6	Reporting systems, organizational change, environmental reporting

Джерело: розроблено авторами на основі даних, отриманих з програми VOSviewer.

Таким чином, проведена кластеризація понятійного ландшафту інтегрованої звітності в контексті прийняття інвестиційних рішень відображає дев'ять напрямів у дослідженні з цієї тематики, які активно взаємодіють між собою. Найбільшим кластером є «червоний», у якому проводять дослідження в напрямі інтелектуального капіталу, корпоративного управління, корпоративної соціальної відповідальності, розкриття інформації.

«Зелений» кластер групує в собі терміни про фінанси, бізнес-моделі, прийняття рішень та інвестиції. Саме він є дотичним до основного кластера в контексті досліджуваної теми, однак частота мережевих зв'язків указує на його неперіоритетність порівняно з іншими кластерами.

У «синьому» кластері відображення інформації відбувається в розрізі

«стійкості» (звіт про стійкість, сталий розвиток, звітність про стійкість і бухгалтерський облік). Він щільно переплітається з головним «червоним» кластером, що свідчить про нерозривність цих понять з досліджуваною темою.

«Жовтий» кластер найбільш віддалений від усіх інших кластерів та є узагальнюючим, включає такі поняття, як людина, моніторинг, тобто всі ті терміни, які опосередковано стосуються інтегрованої звітності.

«Фіолетовий» кластер більш розгалужений та містить дослідження про інтегроване мислення й різні країни, зокрема ті, у яких зародилася інтегрована звітність, наприклад ПАР.

У «блакитному» кластері об'єднані поняття стейкхолдерів, інтегрованого звіту, інтегрованого підходу та корпоративної стратегії, що безпосередньо розкриває нашу тематику.

«Помаранчевий» представляє собою невеликий кластер, який тісно переплітається із синім та червоним, ключовими словами якого є підзвітність, фінансова звітність, державний сектор.

«Коричневий» кластер дуже пов'язаний із «червоним», дослідження в цьому секторі розглядається саме в контексті корпоративної звітності, теорії законності, стейкхолдерської теорії.

Найменший, «рожевий» кластер відображає сукупність понять управління інформацією, системи звітності, а також організаційні зміни та екологічну звітність.

Слід зазначити, що частота використання ключового словосполучення «інтегрована звітність» є найвищою – 863, терміна «звіт про сталий розвиток» – 282, у роботах також поширені словосполучення «звіт про стійкість», «сталий розвиток» (відповідно 204 і 190). Перелік ТОП-6 завершується поняттями «корпоративна соціальна відповідальність» (151) і «стейкхолдер» (148). На рис. 2 наведено результати обробки даних у програмному забезпеченні VOSviewer з урахуванням хронологічного аспекту.

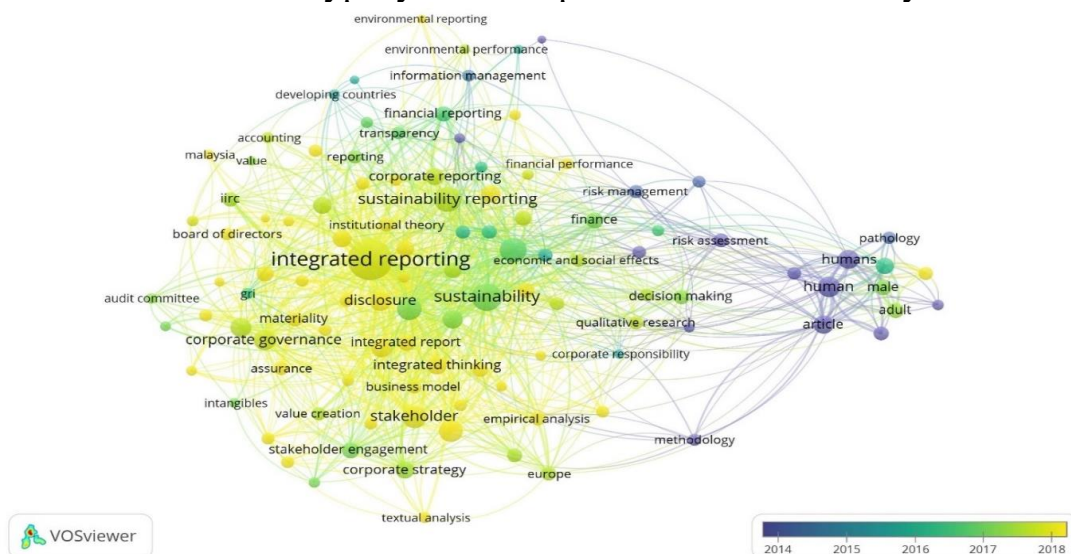

Рис. 2. Візуалізація хронології вживаних термінів

Джерело: розроблено авторами за допомогою програми VOSviewer.

Розмір кіл відображає щільність використання термінів. Інші терміни, крім указаних вище, повторювалися у вибірці від 8 до 140 разів (чим більша щільність, тим більше коло). Для всіх термінів зроблено візуалізацію накладання (рис. 2) та візуалізацію щільності за хронологією за допомогою VOSviewer. Візуалізацію накладання обрано як більш вірогідний інструмент для перевірки останніх тенденцій у науковому ландшафті інтегрованої звітності та інвестиційних рішень, оскільки вона дозволяє класифікувати елементи з використанням шкали часу. Елементи пофарбовано по-різному залежно від року їх публікації (середнє значення для кластера), тобто градація кольору визначається часом оприлюднення публікації. У нашому випадку ті слова та словосполучення, які з'явилися останнім часом (середній рік видання – 2018), виділено жовтим кольором, про що свідчить пояснення в рисунку.

Зокрема, дослідження у сфері інтегрованої звітності в останні роки (2017–2018 рр.) насамперед пов'язані з вивченням нефінансової інформації, екологічною звітністю, екологічними показниками, звітом про стійкість і самим поняттям «стійкість», крім цього, тісно пов'язані зі стейкхолдерами, корпоративним управлінням, інтегрованим мисленням, інтегрованим підходом, бізнес-моделями, аналізом вмісту. Бізнес-контекст і контекст прийняття інвестиційних рішень у наукових працях були поширені у 2014–2015 рр.

Програма вибудовує мережеві зв'язки за допомогою публікацій, які містять найбільш подібні шингли ключових слів, і групує їх. Тобто рис. 2 означає, що з вибірки 1989–2020 рр. найактивніше термінологію інтегрованої звітності і дотичні до неї категорії вчені досліджували саме з 2014 по 2018 рр.

Візуалізація дослідницької мережі для завершення формування параметрів наукового ландшафту інтегрованої звітності дозволяє також виявити закономірності цитування між колегами у сфері досліджень. Наприклад, на рис. 3 показано, що існує дистанція між кластерами, які розташовані далеко один від одного, або, навпаки, дуже споріднені з погляду співцитування.

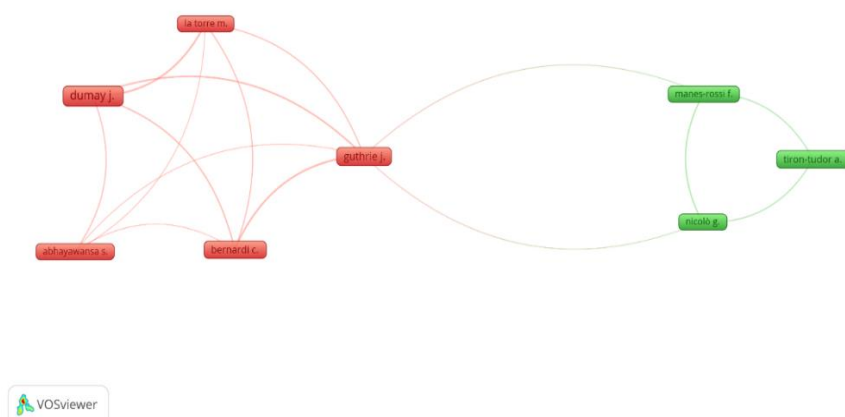

Рис. 3. Візуалізація дослідницької мережі найбільш цитованих авторів у статтях, присвячених інтегрованій звітності

Джерело: розроблено авторами за допомогою програми VOSviewer

На рис. 3 чітко відокремлено два кластери, які позначено різними кольорами, у рамках кожного з яких автори часто цитують один одного і

напрями дослідження яких є спорідненими.

Кластери дослідників включають дослідження таких авторів:

– кластер 1 (червоний колір): відокремлює дослідників різних шкіл, таких як J. Dumay (Велика Британія), M. La Torre (США), C. Bernardi (Австралія), J. Guthrie (США), S. Abhayawansa (Австралія);

– кластер 2 (зелений колір): F. Manes-Rossi (Італія), G. Nicolo (Італія), A. Tiron-Tudor (Румунія).

При цьому характерним є те, що авторів кластеризовано не за географічною ознакою, а за наслідуванням ідей та розвитком концептуальних положень досліджень. Зокрема, у кластері 1 об'єднано напрями інтегрованих досліджень британської, австралійської та американської наукових шкіл. Також у табл. 2 представлено рейтинг найбільш цитованих статей цих авторів.

Таблиця 2

Рейтинг найбільш цитованих статей, присвячених інтегрованій звітності

Назва статті	Автори	Дата публікації	Кількість цитувань	Назва журналу/ видавництва
Integrated reporting: a structured literature review [12]	J. Dumay, C. Bernardi, J. Guthrie, P. Demartini	2016	428	Accounting Forum, Elsevier
Barriers to implementing the International integrated reporting framework: a contemporary academic perspective [13]	J. Dumay, C. Bernardi, J. Guthrie, M. La Torre	2017	152	Meditari Accountancy Research, emerald.com
Integrated reporting and integrated thinking in Italian public sector organizations [24]	J. Guthrie, F. Manes-Rossi, R. L. Orelli	2017	127	Meditari Accountancy Research, emerald.com
Ensuring more sustainable reporting in Europe using non-financial disclosure – de facto and de jure evidence [25]	F. Manes-Rossi, A. Tiron-Tudor, G. Nicolò, G. Zanellato	2018	92	Sustainability, mdpi.com
The integrated reporting initiative from an institutional perspective: emergent factors [14]	I. M. Dragu, A. Tiron-Tudor	2013	72	Procedia-Social and Behavioral Sciences, Elsevier
Analyzing and evaluating integrated reporting: insights from applying a normative benchmark [26]	Z. Liu, C. Jubb, S. Abhayawansa	2019	12	Journal of Intellectual Capital, emerald.com

Джерело: авторська розробка.

Як свідчать дані табл. 2, найбільш цитованою статтею (кількість цитувань 428) є «Integrated reporting: a structured literature review» (автори J. Dumay, C. Bernardi, J. Guthrie, P. Demartini), яку опубліковано у 2016 р., а найменш цитована стаття (кількість цитувань 12) – «Analysing and evaluating integrated reporting: insights from applying a normative benchmark» (автори Z. Liu, C. Jubb,

S. Abhayawansa), опублікована у 2019 р. Проаналізувавши табл. 2, можна також спостерігати, що автори, яких указано вище, мають спільні статті, наприклад F. Manes-Rossi, A. Tiron-Tudor, G. Nicolò є співавторами роботи «Ensuring more sustainable reporting in Europe using non-financial disclosure – de facto and de jure evidence», а J. Dumay, C. Bernardi, J. Guthrie підготували разом статтю «Integrated reporting: a structured literature review».

Результати поглибленого термінологічного аналізу підходів до визначення інтегрованої звітності вітчизняних науковців, а також зарубіжних учених відображено в табл. 3–4.

Таблиця 3

Сутність поняття «інтегрована звітність» у наукових джерелах вітчизняних авторів

№ з/п	Автор	Визначення
1.	Р. Кузіна	Комплексно характеризує результати діяльності суб'єктів корпоративного сектора з метою задоволення інтересів користувачів про вартість і перспективи бізнесу в цілому. Інтегрована звітність – це дорогий інструмент, тому користуватися ним зможуть тільки ті компанії, які зможуть довести свою ринкову перевагу за допомогою даних інтегрованої звітності [3, с. 416]
2.	І. Макаренко	Розглядається як комплексний звіт, який висвітлює діяльність компанії на принципах стійкого розвитку, що є загальносвітовою тенденцією розвитку [4, с. 65]
3.	Н. Струк	Є не лише адекватним джерелом для фінансового аналізу, а й надає інформацію про вплив підприємства на суспільство, економіку та навколишнє середовище [7, с. 597–600]
4.	Т. Давидюк	Існують дві основні причини для впровадження зовнішньої інтегрованої звітності. Перша полягає в тому, що цей вид звітності є ключовим елементом ухвалення стратегії стійкого розвитку, завдяки розкриттю можливостей і ризиків, що необхідно для підтвердження стійкості розвитку суспільства. Друга причина полягає в тому, що інтегрована звітність дозволяє донести до зацікавлених сторін інформацію про посилення корпоративного розкриття і прозорості діяльності підприємства [27, с. 126]
5.	Ю. Домашенко	Інтегрована звітність підприємств (також відома як «звітність сталого розвитку», або «звітність майбутнього») складається з трьох таких основних компонентів: екологічна звітність, соціальна звітність і корпоративне управління. Крім того, інтегрована звітність – це мова «стійкого» підприємства та спосіб доведення до потенційного користувача інформації про те, як відбувається створення вартості підприємства; вона містить прогнози щодо короткострокового, середньострокового та довгострокового періоду його діяльності [28, с. 67]
6.	О. Нестеренко	Процес збору, консолідації, узагальнення й аналізу кількісних та якісних показників, що характеризують соціо-еколого-економічну і фінансово-господарську діяльність підприємства, у результаті якого створюється періодичний інтегрований звіт, який містить корисну інформацію про створення вартості в коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі [29, с. 74]

7.	П. Куцик	Новим способом оприлюднення інформації для зацікавлених сторін стає інтегрована звітність, що покликана повно та різносторонньо висвітлювати не тільки господарську діяльність підприємств і корпоративних об'єднань, але й фінансові, природні, соціальні, інтелектуальні ресурси, що використовуються та створюються ними [30, с. 114]
8.	В. Макаренко	Це норма корпоративної звітності, яка описує процес, який базується на інтегрованому мисленні, у результаті якого створюється інтегрований звіт, який надає комплексну інформацію про те, як стратегія, управління, результати й перспективи організації діяльності в контексті зовнішнього середовища, використовуючи капітали, ведуть до створення вартості протягом короткострокового, середньострокового і довгострокового періоду, що дає змогу оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень та визначити стратегічні аспекти розвитку [31, с. 6]

Джерело: інформацію узагальнено авторами на основі [3–4; 7; 27–31].

Таблиця 4

Сутність поняття «інтегрована звітність» у наукових джерелах зарубіжних авторів

№ з/П	Автор	Визначення
1.	Н. Шамонін	Це звітність, яка інформує про стратегічний напрям розвитку компанії і про те, як вона працює з ресурсами; звітність повинна показувати, наскільки прибутковою, соціально та екологічно відповідальною є компанія [8, с. 42]
2.	S. Adams, R. Simnett	Нова парадигма звітності, яка є цілісною, адаптивною, стратегічною, суттєвою і актуальною до різних часових вимірів [11, с. 292]
3.	J. Dumay, C. Bernardi, J. Guthrie, P. Demartini	Дає уявлення про значні зовнішні фактори, що впливають на роботу організації, та як бізнес-модель підприємства взаємодіє із зовнішніми чинниками, ресурсами і відносинами для створення та підтримання цінності в часі [12, с. 169]
4.	J. Dumay, C. Bernardi, J. Guthrie, M. La Torre	Інструмент поліпшення якості інформації, доступної для постачальників фінансового капіталу для забезпечення більш ефективного та продуктивного розподілу капіталу [13, с. 470]
5.	I. M. Dragu, A. Tiron-Tudor	Це звіт організації, який включає в себе фінансову та нефінансову інформацію, на відображення якої впливають політичні, економічні та культурні фактори [14, с. 278]
6.	Ю. Новожилова	Це інноваційний вид корпоративної звітності. Вважаємо за можливе уточнити і розширити це поняття і визначити його як глобальний процес інтеграції різномірних відомостей про діяльність економічного суб'єкта, отриманих на основі вивчення внутрішнього і зовнішнього бізнес-середовища, для формування цілісного уявлення про функціонування компанії, досягнуті нею результати і перспективи її розвитку, а також її можливості створювати вартість протягом довгого часу з метою створення бізнесу, що стійко функціонує [32, с. 254]

Продовження табл. 4

7.	Д. Волошин, В. Досніков, І. Калабіхіна	Це звітність, яка включає не тільки фінансову звітність, а й нефінансову, що дозволяє розкрити подану фінансову інформацію у вигідному світлі для користувача [33, с. 49]
8.	О. Морозова	Розглядається як новий інструментарій подання результатів діяльності компанії та призначена для забезпечення розвитку і поширення принципів відповідального інвестування [34, с. 36]
9.	М. Рибянцева, Б. Храмова	Це інструмент фінансового обліку, що являє собою укомплектований масив інформаційних даних про організацію, яка включає комплекс показників, що характеризують економічний, соціальний та екологічні аспекти сфери діяльності суб'єкта господарювання, а також про систему корпоративного управління, що дозволяє зацікавленим користувачам побачити процес створення вартості суб'єкта господарювання та сформуванню думку про його економічні цінності [35, с. 46]
10.	У. Роцектаєва	Охоплює великий обсяг різноманітної інформації, яка дозволяє користувачам зробити висновок про результати і перспективи розвитку компанії, вплив її діяльності на навколишнє середовище і суспільство та об'єктивно оцінити ці результати і перспективи в ширшому контексті сталого розвитку суспільства в цілому [36, с. 44]
11.	Л. Чхутіашвілі	Охоплює великий обсяг різноманітної інформації, яка дозволяє зацікавленим користувачам зробити висновок про результати і перспективи розвитку компанії, вплив її діяльності на навколишнє середовище і суспільство й об'єктивно оцінити ці результати і перспективи в ширшому контексті сталого розвитку суспільства в цілому [37, с. 27–28]
12.	F. Manes-Rossi, A. Tiron-Tudor, G. Nicolò, G. Zanellato	Розкриває поняття інтегрованої звітності через підхід легітимності фірми, який передбачає відображення інформації про вплив, який справляє їхній бізнес на зменшення потенційного занепокоєння з боку громади та завоювання поваги на ринку, щоб у такий спосіб узаконити свої дії [25]

Джерело: інформацію узагальнено авторами на основі [8; 11–14; 25; 32–37].

Вичерпний аналіз і систематизацію вищевказаних визначень вітчизняних учених-економістів здійснив К. В. Безверхий у роботі «Інтегрована звітність підприємства: економічна сутність поняття» [10, с. 53–54]. Погоджуємося з його думкою та беремо за основу нашого аналізу. Науковець виділив сім напрямів у розгляді інтегрованої звітності: 1) нова парадигма (концепція) звітності; 2) інформація, що сприяє створенню вартості (капіталу) в періоді; 3) звітність, яка включає в себе фінансові та нефінансові показники, що об'єднана в єдиний чіткий формат; 4) звітність, яка формується на принципах стійкого розвитку та має стратегічний напрям розвитку компанії; 5) дієвий інструмент налагодження діалогу і взаєморозуміння між компаніями і зовнішнім співтовариством; 6) корпоративна звітність; 7) інструментарій у поданні результатів діяльності підприємства.

На основі здобутків вітчизняних та зарубіжних дослідників систематизацію К. В. Безверхого можна доповнити [10]. Наприклад, I. M. Dragu, A. Tiron-Tudor [14] розглядають інтегровану звітність

безпосередньо як звіт компаній. Важко погодитися з таким трактуванням, адже інтегрована звітність – це комплексний підхід до формування та всебічного розкриття інформації за всіма соціальними, екологічними, фінансовими, інтелектуальними, виробничими і людськими капіталами компаній, яка допомагає учасникам бізнес-процесу більш ефективно вести справи, а інтегрований звіт – це основний інструмент інтегрованої звітності для відображення інформації за конкретними елементами.

Учені J. Dumay, C. Bernardi, J. Guthrie та P. Demartini [12] розуміють цю звітність як сукупність зовнішніх та внутрішніх показників, які створюють і підтримують цінність підприємства в часі. Це, звичайно, правильно, адже інтегрований звіт надає вичерпну та всеохоплюючу інформацію про фінансові, економічні та соціальні показники для всіх груп стейкхолдерів, що у свою чергу приводить до зростання прибутку, підвищення рівня ліквідності, платоспроможності і ділової активності суб'єкта господарювання та успішного розвитку бізнесу.

Науковці F. Manes-Rossi, A. Tiron-Tudor, G. Nicolò та G. Zanellato [25] розкривають поняття інтегрованої звітності через забезпечення легітимності фірми. Цей підхід тільки відображає вплив роботи фірми на зовнішню діяльність ринку та думку всіх учасників бізнес-процесу.

Водночас О. О. Нестеренко [29] та В. Ю. Макаренко [31] розглядають інтегровану звітність як процес збору, узагальнення та аналізу даних, у результаті якого створюється інтегрований звіт. На нашу думку, це ґрунтовні визначення, адже вони розкривають сутність цієї звітності в повному обсязі, акцентуючи увагу на її призначенні та основних функціях.

У свою чергу, П. О. Куцик [30] вважає інтегровану звітність новим способом висвітлення інформації для зацікавлених сторін, яка відображає не тільки господарську діяльність підприємств і корпоративних об'єднань, але й фінансові, природні, соціальні, інтелектуальні ресурси, що використовуються та створюються ними. На нашу думку, таке визначення досить поверхнево розкриває сутність поняття інтегрованої звітності, хоча є правильним.

Серед нормативно-правових документів, що регламентують інтегровану звітність на міжнародному рівні, слід виділити Міжнародний стандарт інтегрованої звітності [38], де вказано, що інтегрована звітність виробляє більше зв'язний і ефективний підхід до корпоративної звітності. Її метою є підвищення якості інформації, доступної постачальникам фінансового капіталу, для забезпечення більш ефективного та продуктивного розподілу капіталу [31, с. 6]. Тобто цю звітність розглядають як інформацію, яка сприяє виробленню більш зв'язного й ефективного підходу до корпоративної звітності, яка поєднувала б у собі різні напрями звітності і надавала б інформацію про повний набір факторів, що істотно впливають на здатність організації створювати вартість у довгостроковому періоді.

Отже, ми погоджуємося з Р. Костирко і вважаємо інтегровану звітність новим видом корпоративної звітності, але, на відміну від I. M. Dragu, A. Tiron-

Tudor [14] не розглядаємо інтегровану звітність власне як звіт. З нашого погляду, інтегрована звітність є сьогодні одним з основних напрямів звітування підприємствами з інформацією. Водночас у результаті проведення кластеризації наукового ландшафту «інтегрованої звітності» в наукових працях за 1989–2020 рр. найбільш доцільними у розумінні цього поняття визначено «червоний» та «синій» кластери. На основі узагальнення доробку зарубіжних і вітчизняних учених, термінологічного та кластерного аналізу з подальшою побудовою бібліометричних карт можна запропонувати авторське визначення інтегрованої звітності. Інтегрована звітність – це новий вид звітності, яка розкриває інформацію підприємства в економічному розрізі щодо фінансових, екологічних, соціальних, виробничих та управлінських показників і цілісно відображає його стратегії, ризики, стійкість бізнес-моделі, та яка призначена для задоволення інформаційних потреб усіх стейкхолдерів підприємства, зокрема інвесторів.

Висновки. Формування підходів до розуміння інтегрованої звітності підприємств і ідентифікація наукового ландшафту в цій сфері набувають нині дедалі більшої актуальності, адже потреби та запити стосовно звітної інформації стейкхолдерів (зокрема інвесторів) постійно зростають. Тому важливо оновлювати визначення для більш точного розуміння того, які вимоги та питання має вирішувати інтегрована звітність на цей час.

У ході роботи над статтею було проаналізовано останні дослідження та публікації зарубіжних і вітчизняних науковців у сфері інтегрованої звітності за базою даних Scopus за 1989–2020 рр.

Результатом проведеного дослідження стала систематизація та узагальнення підходів до тлумачення поняття «інтегрована звітність». Також завдяки програмі VOSviewer було проведено бібліометричний аналіз та кластеризацію досліджень у предметному полі інтегрованої звітності. Визначено, що географічна локація дослідницьких проектних груп не має значення, оскільки тематична спрямованість і необхідність аналізу тем на світовому рівні спонукає науковців об'єднуватися в проекти, які є міжнародними і графічно не обмеженими. Найбільш потужний на сьогодні науковий кластер, лідером якого є професор J. Duman (Велика Британія). Застосування українськими підприємствами авторського визначення поняття «інтегрована звітність» дозволить підвищити значимість цієї звітності у розкритті ними інформації про сталий розвиток, фінансові та нефінансові аспекти, що, у свою чергу, виведе вітчизняні компанії на світовий рівень.

Авторський підхід до розуміння інтегрованої звітності дозволить сформулювати методичні підходи до її складання та інтерпретації, відобразить сутність інтегрованої звітності як цілої науки, допоможе іншим ученим-економістам у вивченні та дослідженні цієї тематики.

Подяка. Матеріал підготовлено в рамках НДР «Фрактальна модель трансформації фондового ринку України: соціально-відповідальне інвестування для досягнення Цілей сталого розвитку», № державної реєстрації 0121U100473.

Список використаних джерел

1. Бочуля Т. В. Інновативний розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством: теорія, методологія, практика: автореф. дис. ... д-ра екон. наук. Харків, 2016. 40 с.
2. Костирко Р. О. Інтегрована звітність – інструмент соціально відповідального бізнесу. *Часопис економічних реформ*. 2014. № 1. С. 49–54.
3. Кузіна Р. В. Корпоративний облік і звітність в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку: моногр. Херсон, Грінь Д. С., 2015. 416 с.
4. Макаренко І. О. Інтегрована звітність як майбутнє корпоративної звітності. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: тези доп. XVI всеукр. наук.-практ. конф. (м. Суми, 24–25 жовтня 2013 р.)*. Суми, 2013. С. 63–65.
5. Vasylyeva T. A., Leonov S. V., Makarenko I. O. Modern methodical approaches to the evaluation of corporate reporting transparency. *Scientific Bulletin of Polissia*. 2017. Vol. 1(9). Part 2. Pp. 185–190.
6. Kravchenko O., Makarenko I., Ovcharova N., Zemliak N., Makarenko S. Standardization of companies' sustainability reporting audit. *Agricultural and Resource Economics*. 2020. Vol. 6. No. 2. Pp. 78–90. <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.02.05>.
7. Струк Н. С. Інтегрована звітність у обліковій системі ділового партнерства підприємств України. *Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки: матер. IX міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 лютого 2015 р.)*. Київ, 2015. С. 597–600.
8. Шамонин Н. Н. Интегрированная отчетность и ее аудит – современное состояние и направление развития. *Международный бухгалтерский учет*. 2014. № 41. С. 41–49.
9. Bezverkhyi K. V., Kovach S., Zolkover A. Integrated reporting: econometric model of quality assessment. *Ikonomicheski Izsledvania*. 2019. Is. 5. Pp. 120–133.
10. Безверхий К. В. Інтегрована звітність підприємства: економічна сутність поняття. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2016. № 4. С. 43–58.
11. Adams S., Simnett R. Integrated reporting: an opportunity for Australia's not-for-profit sector. *Australian Accounting Review*. 2011. Vol. 21. Is. 3. Pp. 292–301. <https://doi.org/10.1111/j.1835-2561.2011.00143.x>.
12. Dumay J., Bernardi C., Guthrie J., Demartini P. Integrated reporting: a structured literature review. *Accounting Forum*. 2016. Vol. 40. Is. 3. Pp. 166–185. <https://doi.org/10.1111/j.1835-2561.2011.00143.x>.
13. Dumay J., Bernardi C., Guthrie J., La Torre M. Barriers to implementing the international integrated reporting framework: a contemporary academic perspective. *Meditari Accountancy Research*. 2017. Vol. 25. Is. 4. Pp. 461–480. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-05-2017-0150>.
14. Dragu I. M., Tiron-Tudor A. The integrated reporting initiative from an institutional perspective: emergent factors. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*.

2013. Vol. 92. Pp. 275–279. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.08.672>.

15. Pillay S. Evaluation of integrated reporting adoption in the financial sector of Kenya. *African Journal of Business and Economic Research*. 2019. Vol. 14. No. 3. Pp. 53–69. <https://doi.org/10.31920/1750-4562/2019/14n3a3>.

16. Darus F., Safihie S. F. M., Yusoff H. Propagating transparency and accountability through integrated reporting: an empirical insight from a developing country. *International Journal of Financial Research*. 2019. Vol. 10. No. 5. Pp. 92–109. <https://doi.org/10.5430/ijfr.v10n5p92>.

17. Matemane R., Wentzel R. Integrated reporting and financial performance of South African listed banks. *Banks and Bank Systems*. 2019. Vol. 14. Is. 2. Pp. 128–139. [https://doi.org/10.21511/bbs.14\(2\).2019.11](https://doi.org/10.21511/bbs.14(2).2019.11).

18. Caruana J., Grech I. Tweaking public sector reporting with integrated reporting (IR) concepts. *Public Money and Management*. 2019. Vol. 39. Is. 6. Pp. 409–417. <https://doi.org/10.1080/09540962.2019.1583911>.

19. Singh J., Sadiq M., Kaur K. Integrated reporting: challenges, benefits and the research agenda. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*. 2019. Vol. 7. Is. 8. Pp. 1–16.

20. Mio C. Integrated reporting: the state of the art of corporate reporting. *Revista Contabilidade e Financas*. 2020. Vol. 31. Is. 83. Pp. 207–211. <https://doi.org/10.1590/1808-057x202090330>.

21. Maama H., Mkhize M. Integration of non-financial information into corporate reporting: a theoretical perspective. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2020. Vol. 24. Is. 2. Pp. 456–463.

22. Omran M. S. Y., Zaid M. A. A., Dwekat A. The relationship between integrated reporting and corporate environmental performance: a green trial. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 2021. Vol. 28. Pp. 427–445. <https://doi.org/10.1002/csr.2059>.

23. Lok Y. H., Phua L. K. Integrated reporting and firm performance in Malaysia: moderating effects of board gender diversity and family firms. *Estudios de Economia Aplicada*. 2021. Vol. 39. Is. 4. Pp. 236–242. <https://doi.org/10.25115/eea.v39i4.4588>.

24. Guthrie J., Manes-Rossi F., Levy Orelli R. Integrated reporting and integrated thinking in Italian public sector organisations. *Meditari Accountancy Research*. 2017. Vol. 25. Is. 4. Pp. 553–573. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-06-2017-0155>.

25. Manes-Rossi F., Tiron-Tudor A., Nicolò G., Zanellato G. Ensuring more sustainable reporting in Europe using non-financial disclosure – de facto and de jure evidence. *Sustainability*. 2018. Vol. 10(4). 1162. <https://doi.org/10.3390/su10041162>.

26. Liu Z., Jubb C., Abhayawansa S. Analysing and evaluating integrated reporting: insights from applying a normative benchmark. *Journal of Intellectual Capital*. 2019. Vol. 20. Is. 2. Pp. 235–263. <https://doi.org/10.1108/JIC-02-2018-0031>.

27. Давидюк Т. В. Конвергенція бухгалтерської та соціальної звітності в частині людського капіталу: розвиток існуючих підходів. *Економіка: реалії*

часу. 2012. № 2. С. 123–129.

28. Домашенко Ю. В. Інтегрована звітність: вдосконалений облік операцій як показник ефективності діяльності. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2013. № 1. С. 65–72.

29. Нестеренко О. О. Методологія та організація формування інтегрованої звітності: дис. ... д-ра екон. наук. Харків, 2018. 510 с.

30. Куцик П. О. Інтегровані системи обліку та звітності в корпоративному управлінні: теорія, методологія, організація: дис. ... д-ра екон. наук. Київ, 2020. 550 с.

31. Макаренко В. Ю. Організаційно-методичне забезпечення формування інтегрованої звітності: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Харків, 2019. 23 с.

32. Новожилова Ю. В. Интегрированная отчетность и ее место в системе корпоративных отчетов. *Социальные и гуманитарные знания*. 2015. № 4. С. 248–255.

33. Калабихина И. В., Волошин Д. А., Досников В. С. Интегрированная отчетность как новый уровень развития корпоративной отчетности. *Международный бухгалтерский учет*. 2015. № 31. С. 47–57.

34. Морозова Е. В. Нефинансовая отчетность как источник информации о деятельности компании. *Международный бухгалтерский учет*. 2013. № 22. С. 25–37.

35. Рыбьянцева М. С., Храмова Б. Е. Интегрированная отчетность как основа повышения существенности отчетной информации. *Научный журнал КубГАУ*. 2016. № 120. С. 1509–1529.

36. Рощектаева У. Ю. Интегрированная отчетность как новый уровень развития корпоративной отчетности. *Научный вестник Южного института менеджмента*. 2016. № 1. С. 40–44.

37. Чхутиашвили Л. В. Аудит интегрированной отчетности компаний в условиях интеграции России в систему мировой экономики и международной экологической безопасности. *Мониторинг правоприменения*. 2014. № 2. С. 24–28.

38. International Integrated Reporting Framework. URL: <https://integratedreporting.org/resource/international-ir-framework>.

References

1. Bochulia, T. V. (2016), Innovative development of accounting and analytic provision of managing an enterprise: theory, methodology, practice, Abstract of DrS dissertation, Kharkiv, Ukraine.

2. Kostyrko, R. O. (2014), The integrated accounting is an instrument socially responsible business. *Chasopys ekonomichnykh reform*, no. 1, pp. 49–54.

3. Kuzina, R. V. (2015), *Korporatyvnyi oblik i zvitnist v Ukraini: suchasnyi stan i perspektyvy rozvytku* [Corporate accounting and reporting in Ukraine: current status and prospects], Hrin D. S., Kherson, Ukraine.

4. Makarenko, I. O. (2013), Integrated reporting as the future of corporate

reporting. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy* [Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine], *vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia* [all-Ukrainian scientific-practical conference], Ukrainian Academy of Banking, Sumy, Ukraine, October 24–25, pp. 63–65.

5. Vasylyeva, T. A., Leonov, S. V. and Makarenko, I. O. (2017), Modern methodical approaches to the evaluation of corporate reporting transparency. *Scientific Bulletin of Polissia*, vol. 1(9), part 2, pp. 185–190.

6. Kravchenko, O., Makarenko, I., Ovcharova, N., Zemliak, N. and Makarenko, S. (2020), Standardization of companies' sustainability reporting audit. *Agricultural and Resource Economics*, vol. 6, no. 2, pp. 78–90. <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.02.05>.

7. Struk, N. S. (2015), Integrated reporting in the accounting system of business partnerships of Ukrainian enterprises. *Rozvytok bukhhalterskoho obliku: teoriia, profesiia, mizhpredmetni зв'язky* [Accounting development: theory, profession, interdisciplinary connections], *mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia* [international scientific-practical conference], NSC "IAE", Kyiv, Ukraine, February 26, pp. 597–600.

8. Shamonin, N. (2014), Integrated reporting and its audit: the current state and development trends. *International accounting*, no. 41, pp. 41–49.

9. Bezverkhyi, K. V., Kovach, S. and Zolkover, A. (2019), Integrated reporting: econometric model of quality assessment. *Ikonomicheski Izsledvania*, is. 5, pp. 120–133.

10. Bezverkhyi, K.V. (2016), Integrated reporting of company: economic essence of the concept. *Scientific bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*, no. 4, pp. 43–58.

11. Adams, S. and Simnett, R. (2011), Integrated reporting: an opportunity for Australia's not-for-profit sector. *Australian Accounting Review*, vol. 21, is. 3, pp. 292–301. <https://doi.org/10.1111/j.1835-2561.2011.00143.x>.

12. Dumay, J., Bernardi, C., Guthrie, J. and Demartini, P. (2016), Integrated reporting: a structured literature review. *Accounting Forum*, vol. 40, is. 3, pp. 166–185. <https://doi.org/10.1111/j.1835-2561.2011.00143.x>.

13. Dumay, J., Bernardi, C., Guthrie, J. and La Torre, M. (2017), Barriers to implementing the international integrated reporting framework: a contemporary academic perspective. *Meditari Accountancy Research*, vol. 25, is. 4, pp. 461–480. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-05-2017-0150>.

14. Dragu, I. M. and Tiron-Tudor, A. (2013), The integrated reporting initiative from an institutional perspective: emergent factors. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, vol. 92, pp. 275–279. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.08.672>.

15. Pillay, S. (2019), Evaluation of integrated reporting adoption in the financial sector of Kenya. *African Journal of Business and Economic Research*, vol. 14, no. 3, pp. 53–69. <https://doi.org/10.31920/1750-4562/2019/14n3a3>.

16. Darus, F., Safihie, S. F. M. and Yusoff, H. (2019), Propagating transparency and accountability through integrated reporting: an empirical insight from a

developing country. *International Journal of Financial Research*, vol. 10, no. 5, pp. 92–109. <https://doi.org/10.5430/ijfr.v10n5p92>.

17. Matemane, R. and Wentzel, R. (2019), Integrated reporting and financial performance of South African listed banks. *Banks and Bank Systems*, vol. 14, is. 2, pp. 128–139. [https://doi.org/10.21511/bbs.14\(2\).2019.11](https://doi.org/10.21511/bbs.14(2).2019.11).

18. Caruana, J. and Grech, I. (2019), Tweaking public sector reporting with integrated reporting (IR) concepts. *Public Money and Management*, vol. 39, is. 6, pp. 409–417. <https://doi.org/10.1080/09540962.2019.1583911>.

19. Singh, J., Sadiq, M. and Kaur, K. (2019), Integrated reporting: challenges, benefits and the research agenda. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, vol. 7, is. 8, pp. 1–16.

20. Mio, C. (2020), Integrated reporting: the state of the art of corporate reporting. *Revista Contabilidade e Financas*, vol. 31, is. 83, pp. 207–211. <https://doi.org/10.1590/1808-057x202090330>.

21. Maama, H. and Mkhize, M. (2020), Integration of non-financial information into corporate reporting: a theoretical perspective. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, vol. 24, is. 2, pp. 456–463.

22. Omran, M. S. Y., Zaid, M. A. A. and Dwekat, A. (2021), The relationship between integrated reporting and corporate environmental performance: a green trial. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, vol. 28, pp. 427–445. <https://doi.org/10.1002/csr.2059>.

23. Lok, Y. H. and Phua, L. K. (2021), Integrated reporting and firm performance in Malaysia: moderating effects of board gender diversity and family firms. *Estudios de Economia Aplicada*, vol. 39, is. 4, pp. 236–242. <https://doi.org/10.25115/eea.v39i4.4588>.

24. Guthrie, J., Manes-Rossi, F. and Levy Orelli, R. (2017), Integrated reporting and integrated thinking in Italian public sector organisations. *Meditari Accountancy Research*, vol. 25, is. 4, pp. 553–573. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-06-2017-0155>.

25. Manes-Rossi, F., Tiron-Tudor, A., Nicolò, G. and Zanellato, G. (2018), Ensuring more sustainable reporting in Europe using non-financial disclosure – de facto and de jure evidence. *Sustainability*, vol. 10(4), 1162. <https://doi.org/10.3390/su10041162>.

26. Liu, Z., Jubb, C. and Abhayawansa, S. (2019), Analysing and evaluating integrated reporting: insights from applying a normative benchmark. *Journal of Intellectual Capital*, vol. 20, is. 2, pp. 235–263. <https://doi.org/10.1108/JIC-02-2018-0031>.

27. Davyduk, T. V. (2012), Convergence of accounting and social reporting in terms of human capital: the development of existing approaches. *Economics: time realities*, no. 2, pp. 123–129.

28. Domashenko, Yu. V. (2013), Integrated reporting: improved transaction accounting as a measure of performance. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu*, no. 1, pp. 65–72.

29. Nesterenko, O. O. (2018), Methodology and organization of the formation of integrated reporting, DrS Thesis, Kharkiv, Ukraine.
30. Kutsyk, P. O. (2020), Integrated systems of accounting and reporting in corporate governance: theory, methodology, organization, DrS Thesis, Kyiv, Ukraine.
31. Makarenko, V. Yu. (2019), Organizational and methodological support for the formation of integrated reporting, Abstract of PhD dissertation, Kharkiv, Ukraine.
32. Novozhilova, Yu. V. (2015), Integrated reporting and its place in the system of corporate reports. *Social and Humanitarian Knowledge*, no. 4, pp. 248–255.
33. Kalabikhina, I.V., Voloshin, D. A. and Dosnikov, V. S. (2015), Integrated reporting as a new level of corporate reporting development. *International Accounting*, no. 31, pp. 47–57.
34. Morozova, E. V. (2013), Non-financial reporting as a source of information about the company's activities. *International Accounting*, no. 22, pp. 25–37.
35. Rybyantseva, M. S. and Khramova, B. E. (2016), Integrated reporting as a basis for essentiality increasing of accounting information. *Scientific journal of the KSAU*, no. 120, pp. 1509–1529.
36. Roshchektayeva, U. Yu. (2016), Integrated reporting as a new level of development of corporate reporting. *Scientific Bulletin of the Southern Institute of Management*, no. 1, pp. 40–44.
37. Chkhutiashvili, L. V. (2014), Audit of integrated reporting of companies in the context of Russia's integration into the system of the world economy and international environmental safety. *Monitoring enforcement*, no. 2, pp. 24–28.
38. International Integrated Reporting Framework (2021), available at: <https://integratedreporting.org/resource/international-ir-framework>.

Citation:

Стиль – ДСТУ:

Костенко О., Кравченко О., Овчарова Н., Олексіч Ж., Дмитренко А. Інтегрована звітність у процесі прийняття інвестиційних рішень: бібліометричний аналіз наукового ландшафту. *Agricultural and Resource Economics*. 2021. Vol. 7. No. 2. Pp. 141–159. <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.02.08>.

Style – APA:

Kostenko, O., Kravchenko, O., Ovcharova, N., Oleksich, Z. and Dmytrenko, A. (2021), Integrated reporting in investment decision-making: bibliometric analysis of scientific landscape. *Agricultural and Resource Economics*, vol. 7, no. 2, pp. 141–159. <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.02.08>.